

וכן תעשה בשבעה בחדש מאיש שגה ומפתי וכפרתם את הבית – מה טיבו של קרבן זה? – כשהורו ב"ד וחדשו הוראה בדבר האסור, וחטאו בשגגה על פיהם שבעה שבטים, ואעפ"י שאינם רובו של קהל – מביאים ב"ד פר העלם-דבר (ע' בפירוט בהוריות ה-ח).
 רבי יוחנן אמר על כמה מן המקראות דלעיל שאליהו עתיד לדרשם, ועד שיבואו אין אנו יודעים לדרשן (ע"ע בתוס', ובשטמ"ק לעיל מד:).

ב. מילואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה (רבי יוסי. וכן אמר רב אשי). ואולם אין הקרבנות זהים ממש, כי אצל משה הקריבו עגל לחטאת, ואילו בעזרא – פר. וכן לענין המתנות נראה לכאורה שאינם שוים (עתוס').

ג. ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה – אמר רבי שמעון: והלא מידות שונות הן לפר ולאיל – אלא מלמד שעדיף להביא פר ונסכיו או איל ואיפתו מאשר להקריב כל הפרים והאילים ללא מנחה ונסכים.
 א. חכמים חולקים על רבי שמעון (כ"מ בפיה"מ לרמב"ם ובתוס') ולדעתם יש להביא הקרבנות כולם אפילו לא ייקרבו נסכים. אולם יתכן שאם בין כך אין מספיק כדי להביא את כל הכבשים, מודים חכמים שעדיף לקיים מצות נסכים עכ"פ (עפ"י זבח תודה).
 ב. עוד יש לפרש הכתוב, שמביא איפה קמח וממנו מנפה עד שמוציא שלש עשרונים לפר, ועוד איפה קמח שממנה מוציא שני עשרונים לאיל (עפ"י רש"י ביהזקאל. ועתוס' כאן ושטמ"ק לעיל מד: אות ז).

ולכבשים כאשר תשיג ידו – אפילו אין בנמצא אלא כבש אחד – יביאנו.
 ושמן הין לאיפה – לא שיקריב ההין כולו אלא שנתות היו בהין, לפי המידות השונות הנצרכות (עפ"י תוס').

ד. שתי הלחם לא קרבו במדבר (מושבתים). ועוד, שהושוו לביכורים. ערש"י ותוס'.
 משמע בתוס' שלדעת רבי עקיבא שתי הלחם קרבו במדבר.
 וכן שני כבשי שלמים, ושבעת הכבשים והפר והאילים האמורים בתורת כהנים – לא קרבו במדבר (והקרבנות על הלחם שבעת כבשים – מלמד שלא נתחייב בכבשים קודם שנתחייבו בלחם) – כשיטת רבי טרפון ורבי שמעון. אבל לדברי בן ננס – קרבו כבשים בלא לחם.
 קרבנות המוספים שבחומש הפקודים – קרבו במדבר לכל הדעות.
 מבוואר בתוס' שמנחת העומר קרבה במדבר (וע' ר"ש חלה ב, א; שפת אמת; ריעב"ץ).

דף מו

פא. א. מהי הפעולה המזיקה את שתי הלחם עם הכבשים, שאם יאבד האחד – חבירו נדחה ונפסל?
 ב. מה הדין כאשר ארע פסול בחלות התודה – לפני שחיתת הזבח; לאחר השחיטה; לאחר זריקת הדם?
 ג. מה יש לעשות כשאבד הלחם או אבדו הכבשים בין תנופה לשחיטה?
 ד. מהו החילוק בין שני כבשי עצרת הבאים שלמים, ובין שבעת הכבשים, הפר ושני האילים – לענין זיקתם אל הלחם? מה מקורו של חילוק זה?

ה. באלו קרבנות מתקדש הלחם הבא עמהם בשחיטת הזבח?

ו. שתי הלחם הבאות בפני עצמן (כשיטת ר' עקיבא) – מה ייעשה בהן?

א. רבי יוחנן אמר ששחיטת הכבשים היא המזיקה אותם עם הלחם, שאם אבד האחד – נפסל חברו. ונסתפקו במערבא האם פשוט לו לרבי יוחנן שהתנופה אינה מזיקה אותם אלא השחיטה בלבד, או שמא היה הדבר בספק אצלו, שמא התנופה עושה זיקה. ועלה ב'תיקו'.

א. מהרמב"ם משמע שפוסק תנופה עושה זיקה. והראב"ד השיגו. (וע' באור דבריו בכס"מ ובשפ"א וביד דוד כאן).

ב. כאשר הווקקו זה לזה, ואבדו הכבשים – אבד הלחם, ואין מועיל לו פדיון לדעת הסובר תנור מקדש קדושת הגוף (עפ"י תוס').

ג. בספר שפת אמת צידד לחדש שכאשר נזקקו זה לזה ואבדו הכבשים, שוב אין מביאים לחם בפני עצמו כלל, אף לא לחם אחר. וכן אם אבד הלחם, אין קרבים אפילו כבשים אחרים בפני עצמם. 'והטעם צריך עיון'.

ב. חלת תודה שנפרסה או נטמאה קודם השחיטה – יביא לחם אחר וישחט הכבשים. וכן אם יצא הלחם חוץ לחומת העיר – מכניסו ושוחט את הזבח.

נפרס או יצא הלחם מששחט את הזבח – הדם ייזרק והבשר ייאכל, וידי נדרו לא יצא. (תודת שלמיו – לכך קראה תורה לתודה שלמים, שנקרבת ללא לחם כמותם). והלחם פסול.

א. רש"י פירש שהדם יזרק לשם שלמים. ואילו התוס' להלן (מו:): לכאורה נוקטים שלפי סוגיתנו כשרה גם כשזורק לשמה.

ב. מפשטות דברי רש"י נראה שהבשר נאכל לשני ימים כשלמים. ואולם בשפת אמת צידד שנאכל ליום אחד כתודה.

ג. גם למאן דאמר זריקה מועלת ליוצא, לא יצא ידי נדרו (עפ"י שטמ"ק. וע' חדושי רא"ל ח"ב סוס"י מא).

ואם נטמאה החלה – יצא ידי נדרו (כדעת האומר הציץ מרצה על אכילתו. ויש גורסים 'לא יצא ידי נדרו' והלחם כולו (אף הטהור) פסול – וכמ"ד אין הציץ מרצה על אכילתו. ולדעת הכל, אותו לחם שנטמא – יישרף. (עפ"י תוס'. וע' חזו"א לב, לב).

נפסל הלחם משנזרק הדם – הקרבן כשר, ותורם לכהן מן החלות אחת מעשר כדינו – ובלבד שיתרום מן השלם וממה שבפנים ומן הטהור.

לרמב"ם יש שיטה אחרת, ונראה שפסק דלא כסוגיין – ע' בהל' פסוה"מ יב, יד ובנושאי כלים; שו"ת אחיעזר ח"ב מא, ב; יד דוד כאן.

ג. אבד הלחם או אבדו הכבשים בין תנופה לשחיטה; אם תמצי לומר תנופה עושה זיקה – אבד החלק האחר, הכבשים או הלחם (כלומר נדחה ויצא לבית השריפה).

א. לדעת הסובר אין תנור מקדש קדושת הגוף את הלחם – יש פדיון לחלק הנשאר (עפ"י תוס').

ב. אבד הלחם לאחר התנופה, אם ישחט הכבשים שלא לשמן יתכשרו, אלא שאין מתירים לעשות כן לכתחילה (עפ"י תוס' מה. ד"ה חטא).

ואת"ל תנופה אינה עושה זיקה – אבדו הכבשים, מביא כבשים אחרים ומניפים (שהכבשים הם המתירים, וגם בהם נאמר תנופה (רש"י). וגם הלחם צריך תנופה עם הכבשים השניים. עתוס'; חדושים ובאורים). אבד הלחם – מביא לחם אחר. לדעת בן ננס שכבשים עיקר – אין אותו לחם טעון תנופה. ואולם לר' עקיבא שאמר לחם עיקר, נסתפק ר' ירמיה האם הלחם החדש טעון תנופה. ועלה ב'תיקו'.

ד. שני כבשי שלמים מקדשים את הלחם בעשייתם, וכן מעכבים הם את הלחם כאשר הווקקו זה לזה (בשחיטה או בתנופה, כנ"ל). ולבן ננס, הכבשים מעכבים את הלחם אפילו לא הווקקו, כנזכר למעלה. ואילו שבעת הכבשים, הפר ושני האילים – אינם מקדשים את הלחם, וגם אינם מעכבים אותו כלל. מקור הדבר אמרו למסקנא שלמדים משלמי הנזיר (איל) שרק הם מקדשים את המצות, לא שאר הזבחים הבאים עמו שאינם שלמים (ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות).

ה. שני כבשי עצרת מקדשים את הלחם; איל נזיר מקדש את לחמו; זבח התודה מקדש את החלות. בכולם השחיטה מקדשתם, וכולם קרבנות שלמים (אלא ששל עצרת הוא קרבן-צבור ומקדשי-קדשים). ובכולם אם שחט שלא לשמה לא קדש הלחם, ואעפ"י ששחט את שאר הקרבנות הבאים עמו לשמם.

ו. שתי הלחם הבאות בפני עצמן (לר' עקיבא) – יונפו, ותעובר צורתן ויצאו לבית השריפה (כלומר, לא ישרפו לאלתר אלא כעבור זמן), ונחלקו אמוראים בטעמו של דבר; – לרבה ורבא – מדין תורה הם נאכלים. (רבה הוכיח כן ממשנת שקלים ואביי דחה ראיתו. ורבא למד מן המקרא – ממושבתים תביאו לחם תנופה... בכורים לה' – כביכורים, הבאים בפני עצמן ונאכלים), אלא שחכמים גזרו שלא לאכלם, שמא יטעו לשנה הבאה שיודמנו להם כבשים, ויקריבו לחם ויאכלוהו ללא כבשים, כדאשתקד. וכיון שאין שריפתו אלא מדרבנן, לכך טעון עיבור צורה. לרב יוסף – מהתורה דינו בשריפה, אלא שיש להשהותו עד לאחר זמן הקרבה (רש"י: עד שייקרב תמיד של בין הערבים. תוס': עד הלילה), שמא יודמנו להם כבשים. [אבל משום שריפת קדשים ביו"ט לא היה ראוי לדחותו – כי כן מצוותו. אביי]. ולשיטתו 'עיבור צורה' היינו צורת הקרבתו, ולא הלנה עד למחרת לפוסלו ב'נותר'.

[להלן עד: נקטו בגמרא לחלוק על הברייתא כאן, ששתי הלחם הבאות בפני עצמן נאכלות לכהנים ואינן בשריפה].

דף מז

- פב. א. מה דין שתי הלחם כאשר הכבשים נעשו שלא לשמן בכל עבודותיהן או בחלקן? וכן באיל נזיר הבא על סל המצות?
- ב. שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה – האם נפסלו משום 'וצא' ומה הדין כשזרק דם הכבשים במחשבת פיגול לאחר שיצא הלחם?
- ג. זריקת פיגול – האם מביאה לידי מעילה (לאימורי קדשים קלים) או מוציאה מידי מעילה (בבשר קדשי קדשים)?
- ד. כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם – האם יש תקנה לכבשים ע"י שיזרקו דמן שלא לשמן?